

Kitekint? - A másik Bizánc

2009 november 17. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Bizánc a politikai cselszövések, az átláthatatlan bürokrácia, a vakhit és gátlástalan hatalom jelképe korunkban, de van egy másik Bizánc is, amely az iszlám támadásától védte a nyugati kereszténységet. Európa valójában Bizáncnak köszönheti létét.

A Kr. utáni IV. században helyezi át Nagy Konstantin a birodalom székhelyét Rómából a kés?bbi Bizáncba, a mai

Isztambulba, és a város egészen 1453-as török bevételéig fennállt: ezer éven át volt birodalom. Bizánc legelismertebb szakért?je, a londoni King's College professzora új könyvében azt állítja, hogy hamis eddigi történelemfelfogásunk, mert a mai Nyugat Bizáncnak köszönheti felemelkedését, hiszen ez a birodalom állta útját a VII. századtól gy?ztesen el?renyomuló iszlámnak.

Bizánc lényege nem kereszténysége, nem a római adminisztráció és a birodalmi öntudat, nem a görög örökség és oktatási rendszer, hanem ezek sajátos vegyüléke. A bizánci DNS-ben - mert van ilyen, országoknak, nemzeteknek és birodalmaknak egyaránt - a római és görög, a keresztény és pogány, a keleti és nyugati hagyományok keveredtek, ezek a szellemi er?források tették képessé, hogy ellenálljon a dinamikus muzulmán hódításnak. Bizánc különleges fúziós energiával rendelkezett, mert örökségeit és hagyományait kreatívan ötvözte, a látszat ellenére innovatív birodalom volt. A szerzetesek befolyásának dacára - amikor is hit és hatalom eggyé vált - hatékony kormányzatát fejlett adórendszer, a római jogon alapuló kifinomult jogrendszer, a legjobb görög, római és keleti eredményeket átadó oktatási rendszer jellemezte.

A középkor századaiban Bizánc védte Velencét és az itáliai városállamokat a keleti hódítás ellen, és a Római Birodalom bukását követ? évszázadokban az egyedüli hatalom volt, amely megvédte az északnyugat-európai államokat az iszlámtól. Európa nem lenne Bizánc nélkül, az európai reneszánsz, racionalizmus, ipari forradalom, felvilágosodás, az izmusok, valamint az Európából kiinduló globalizáció sem születhetett volna meg nélküle.

Bizánc ereje a hódításon, de még sokkal inkább az önvédelem képességén alapult. A VII. században az új iszlám hatalom villámgyorsan elfoglalta Damaszkuszt, Jeruzsálemet, Alexandriát és a perzsa birodalmat, elfoglalta volna a mediterrán térséget, és ha Bizáncot is beveszi, akkor a jelent?s bizánci er?források - adójövedelmek, hajógyárak és kereskedelmi hálózatok - birtokában Európa többi része is elesett volna. A kor három nagy övezete, az iszlám hatalom, a keresztény Nyugat-Európa és Bizánc közül ez utóbbi volt a mérleg nyelve: aki mellé állt, az gy?zött végül. A szerencse is Bizánc mellé szeg?dött, mert kettévált az iszlám: a szunnita és a síita arab fejedelmek egymás ellen fordultak.

A mai Törökország természetes módon földrajzi örököse Bizáncnak, de mintha többr?l lenne szó, mert Kemal Atatürk európai világi alkotmányt fektetett le, és a mai Törökország a keleti és nyugati hagyományokat ötvözi: a muzulmánok pénteken járnak templomba, de nyugati módon szombat-vasárnap tartják a pihen?napjaikat.

Ki lehet még Bizánc modern örököse? A szovjet birodalomhoz sokszor hasonlították, de a birodalom felbomlott, és eredeti hatalmát aligha állítja helyre. Valójában mostanában az Európai Uniót jellemzik bizánci vonásokkal - egyáltalán nem hízelg?en. A hírhedt uniós bürokrácia, a tagállamok politikai cselszövései, a brüsszeli tisztvisel?k óriási befolyása, a bonyolult adórendszer, a fejlett közigazgatás, a római jogon alapuló jogrendszer, a hellén és római hagyományok mintha Bizáncot idéznék. A kreativitás, innováció, kifinomult kultúra is mind bizánci jellemz?, részben örökség is. Ahogy azonban Bizánc, az Európai Unió sem olyan rossz, mint sokan látják és láttatják. S?t mind a kett? még jobb az önvédelemben, mint a hódításban.

Ma is három hatalom küzd egymással: Amerika, Ázsia és Európa. Ki tudja, nem az lesz-e a dönt?, hogy ki mellé áll Bizánc örököse?

Matolcsy György, hetivalasz.hu

Ajánló